

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ตลอดช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เทคโนโลยีการถ่ายภาพมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง ส่งผลให้วิธีการสร้างสรรค์และการรับรู้ภาพถ่ายในสังคมมีวิวัฒนาการไปพร้อมกัน (Hand, 2012) จากยุคของการถ่ายภาพด้วยฟิล์มซึ่งต้องอาศัยความชำนาญทางเทคนิคสูงและกระบวนการที่ซับซ้อน การเปลี่ยนผ่านสู่การถ่ายภาพแบบดิจิทัลทำให้การถ่ายภาพกลายเป็นกิจกรรมที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้นสำหรับผู้คนทุกกลุ่ม ทั้งมืออาชีพและผู้ที่สนใจด้านศิลปะหรือการสื่อสารภาพโดยทั่วไป (Batchen, 2008) การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงด้านเทคนิคเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงในแนวคิดการสร้างสรรค์ การจัดองค์ประกอบภาพ และมาตรฐานความงามที่ผู้ชมและช่างภาพยึดถือ (Ritchin, 2013)

ในยุคปัจจุบัน การพัฒนาของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ถือเป็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวงการถ่ายภาพทั้งในมิติเทคนิคและมิติสร้างสรรค์ (Flusser, 2011; Zhang et al., 2020) เทคโนโลยี AI ไม่เพียงช่วยให้กระบวนการถ่ายภาพมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เช่น การโฟกัสอัตโนมัติ การระบุและติดตามวัตถุ หรือการปรับค่าภาพโดยอัตโนมัติ แต่ยังเปิดโอกาสให้ช่างภาพสามารถสำรวจรูปแบบการสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้อย่างกว้างขวาง (Liu & Wang, 2021) ระบบ AI สามารถปรับปรุงความสว่าง คอนทราสต์ และสีของภาพโดยอัตโนมัติ ทำให้ภาพที่ได้มีความคมชัดและเป็นธรรมชาติมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ลดภาระทางเทคนิคที่ต้องใช้เวลาและความชำนาญสูง (Chen et al., 2019) ทำให้ช่างภาพสามารถมุ่งเน้นไปที่การสื่อสารแนวคิดและความคิดสร้างสรรค์ได้มากขึ้น

นอกจากด้านเทคนิคแล้ว การผสมผสานของ AI กับเทคโนโลยีการถ่ายภาพยังสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงลึกต่อมาตรฐานความงามและวิธีรับรู้ศิลปะภาพถ่าย (Elgammal et al., 2017) ตัวอย่างเช่น การใช้ AI ในการสร้างภาพเชิงศิลป์ การจำลองสภาพแสงหรือบรรยากาศที่ซับซ้อน การสร้างองค์ประกอบภาพที่หลากหลายตามหลักการศิลปะ หรือแม้กระทั่งการออกแบบภาพในเชิงโฆษณาและสื่อสังคมออนไลน์ (Goodfellow et al., 2020) สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของบทบาทช่างภาพจากผู้บันทึกภาพไปสู่ผู้สร้างสรรค์ภาพในรูปแบบที่ซับซ้อนและเป็นนวัตกรรมมากขึ้น (Manovich, 2016)

ในบริบทของประเทศไทย การเปลี่ยนผ่านนี้มีความโดดเด่นและน่าสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากจีนเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สนับสนุนการสร้างและเผยแพร่ภาพอย่างกว้างขวาง (Yu et al., 2018; Wang & Zhang, 2022) การถ่ายภาพในยุคหลอมรวมสื่อ (media convergence) จึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่การถ่ายภาพเชิงมืออาชีพหรือเชิงศิลปะเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสื่อสารในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย

เช่น Douyin, WeChat, Xiaohongshu หรือแพลตฟอร์มสื่อดิจิทัลอื่นๆ (Li & Chen, 2020; Zhao et al., 2021) ซึ่งส่งผลให้ผู้ชมมีส่วนร่วมและมีอิทธิพลต่อแนวโน้มการสร้างสรรค์ภาพอย่างต่อเนื่อง

ปรากฏการณ์ของยุคหลอมรวมสื่อ (media convergence) ตามแนวคิดของ Jenkins (2006) มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสื่อและการสื่อสารในปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเทศจีนที่มีมหาวิทยาลัยดิจิทัลที่มีลักษณะเฉพาะ (Keane & Zhang, 2019) การผสมระหว่างเทคโนโลยี AI กับแพลตฟอร์มสื่อดิจิทัลได้สร้างสภาพแวดล้อมใหม่ที่ช่างภาพและผู้สร้างเนื้อหาสามารถใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพและมีความหลากหลายมากขึ้น (Sun & Liu, 2023)

ดังนั้น การศึกษาการจัดการนวัตกรรมการถ่ายภาพในยุคหลอมรวมสื่อในประเทศจีน จึงมีความสำคัญต่อหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติเทคนิค มิติสร้างสรรค์ และมิติทางสังคม-วัฒนธรรม การวิจัยในเรื่องนี้สามารถช่วยให้เข้าใจถึงแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ภาพถ่าย ตลอดจนบทบาทของ AI ในการกำหนดมาตรฐานใหม่ของความงามและศิลปะภาพถ่าย (Christensen, 2016; Rogers, 2019) นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน นักวิชาการ และผู้สนใจสามารถวางแผนการปรับตัวและการจัดการนวัตกรรมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การวิจัยเรื่อง “การจัดการนวัตกรรมการถ่ายภาพในยุคหลอมรวมสื่อในประเทศจีน” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพื่อทำความเข้าใจถึงโอกาส ความท้าทาย และผลกระทบของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ที่มีต่อศิลปะการถ่ายภาพ ทั้งในด้านเทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ และมาตรฐานความงาม งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการสำรวจว่า AI ส่งผลต่อกระบวนการถ่ายภาพอย่างไร ตั้งแต่การเตรียมการ การโฟกัส การจัดองค์ประกอบ ไปจนถึงการปรับแต่งภาพภายหลัง อีกทั้งยังพิจารณาถึงแนวคิดการสร้างสรรค์ของช่างภาพและความเป็นไปได้ที่ภาพถ่ายที่สร้างด้วย AI จะเป็นแรงบันดาลใจใหม่ ๆ ได้หรือไม่ รวมถึงผลกระทบต่อการรับรู้และมาตรฐานความงามของผู้ชม

งานวิจัยนี้ยังมุ่งเน้นการสำรวจแนวทางในการหลอมรวมระหว่างเทคโนโลยีการถ่ายภาพสมัยใหม่กับศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิม เพื่อเสนอแนวทางและกลยุทธ์ที่สามารถช่วยให้ช่างภาพและผู้ปฏิบัติงานด้านการถ่ายภาพสามารถปรับตัวและใช้เทคโนโลยี AI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์ของศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิม และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในวงการถ่ายภาพอย่างยั่งยืน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.2 คำถามนำการวิจัย

1. เทคโนโลยี AI เปลี่ยนแปลงกระบวนการถ่ายภาพในด้านการเตรียมการ การโฟกัส การจัดองค์ประกอบ และการปรับแต่งภาพภายหลังอย่างไร?

2. เทคโนโลยี AI ส่งผลต่อแนวคิดการสร้างสรรค์ของช่างภาพอย่างไร และภาพที่สร้างด้วย AI

สามารถเป็นแรงบันดาลใจใหม่ ๆ ได้หรือไม่?

3. เทคโนโลยี AI มีผลต่อมาตรฐานความงามและการรับรู้ของผู้ชมต่อศิลปะการถ่ายภาพอย่างไร?

4. การหลอมรวมระหว่างเทคโนโลยีการถ่ายภาพสมัยใหม่กับศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิมสามารถทำได้อย่างไร และมีแนวทางหรือกลยุทธ์ใดที่เป็นไปได้?

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดนวัตกรรมการถ่ายภาพในยุคหลอมรวมสื่อของประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดการนวัตกรรมการถ่ายภาพ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการนวัตกรรมการถ่ายภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสื่อดิจิทัล

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทราบถึงกลไกที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ส่งผลกระทบต่อศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิมอย่างชัดเจน ทั้งในด้านกระบวนการทางเทคนิค แนวคิดการสร้างสรรค์ และมาตรฐานความงาม ซึ่งจะสร้างรากฐานทางทฤษฎีสำหรับการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้อง
2. นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางให้กับช่างภาพและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ได้อย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์
3. สามารถนำผลการวิจัยไปสนับสนุนและส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการถ่ายภาพในอนาคต เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะขับเคลื่อนวงการศิลปะการถ่ายภาพให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมการถ่ายภาพในยุคหลอมรวมสื่อในประเทศไทย ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) สถานะปัจจุบันของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในการถ่ายภาพ เช่น การวิเคราะห์การทำงานของระบบโฟกัสอัตโนมัติ การปรับปรุงภาพ การสร้างสรรค์ และการเปลี่ยนสไตล์ภาพ 2) ผลกระทบของเทคโนโลยี AI ที่มีต่อศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิม ทั้งในมิติเชิงกระบวนการทางเทคนิค แนวคิดการสร้างสรรค์ และมาตรฐานความงาม และ 3) แนวโน้มและแนวทางการหลอมรวมในอนาคต ระหว่างเทคโนโลยีการถ่ายภาพในอนาคตกับศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเทคนิคการสร้างสรรค์ และการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ครอบคลุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการถ่ายภาพ ได้แก่ ศิลปินช่างภาพ นักพัฒนาเทคโนโลยีการถ่ายภาพ นักศึกษาด้านการถ่ายภาพ และผู้ที่ชื่นชอบการถ่ายภาพ โดยจะพิจารณาข้อมูลจากหลากหลายแหล่งเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

3. ขอบเขตด้านสถานที่ งานวิจัยนี้จะทำการศึกษาและวิเคราะห์จากพัฒนาการของเทคโนโลยีการถ่ายภาพและการปฏิบัติงานด้านศิลปะทั่วโลก โดยจะมุ่งเน้นเป็นพิเศษที่กรณีศึกษาและการประยุกต์ใช้ใน ประเทศจีนและภูมิภาคใกล้เคียง

4. ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และเขียนรายงาน ตั้งแต่วันที่ มีนาคม 2024 - พฤษภาคม 2025 ซึ่งครอบคลุมระยะเวลาการพัฒนาของเทคโนโลยี AI ในวงการถ่ายภาพช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

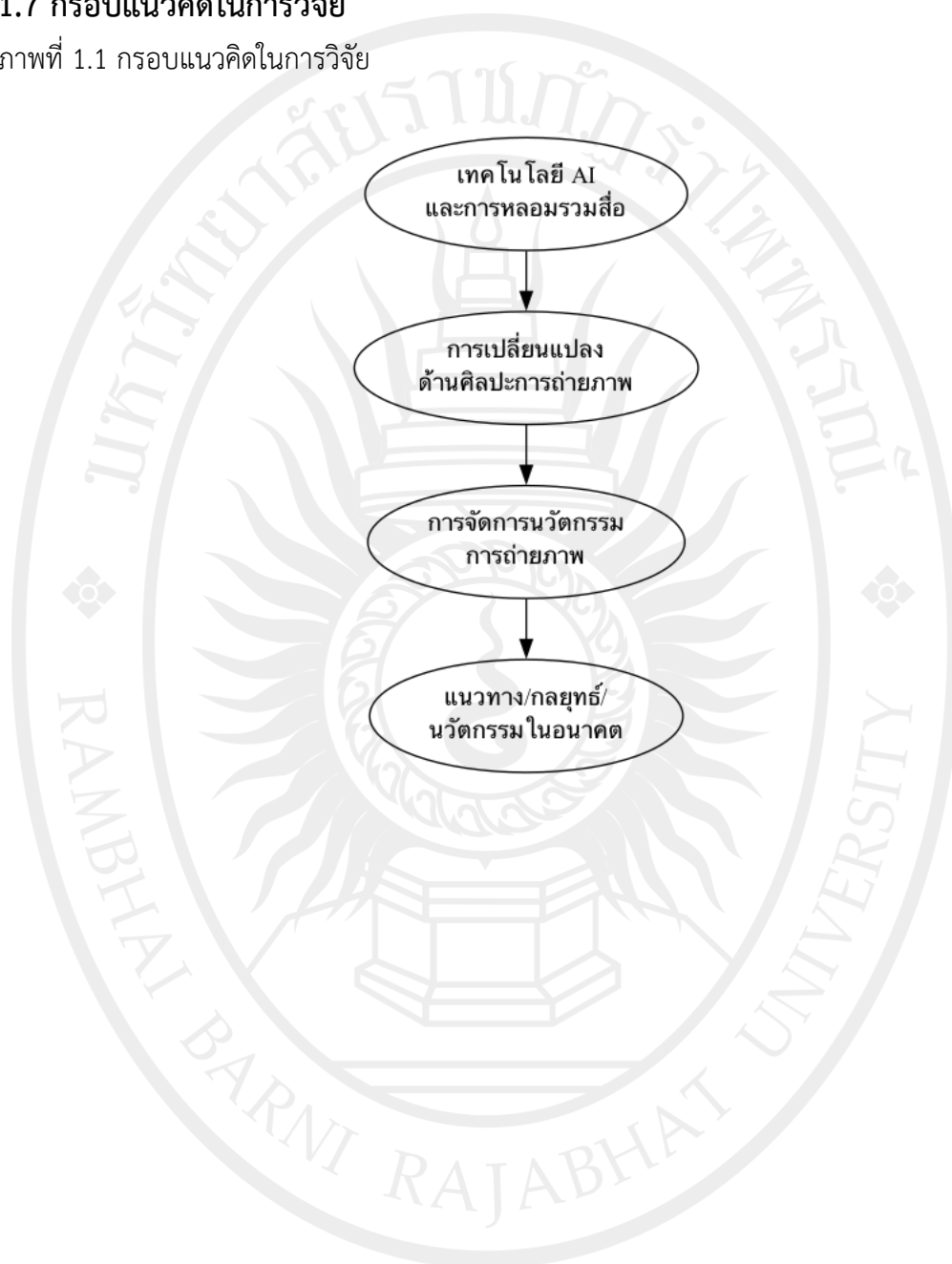
ปัญญาประดิษฐ์ หมายถึง ความสามารถของระบบคอมพิวเตอร์ในการแสดงพฤติกรรมอัจฉริยะ เช่น การเรียนรู้ การให้เหตุผล และการแก้ไขตัวเอง การนำเทคโนโลยี AI มาใช้ในการถ่ายภาพทำให้กระบวนการหลายอย่างเป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น การจดจำภาพ การปรับสี หรือการจัดองค์ประกอบภาพ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการถ่ายภาพได้อย่างเห็นได้ชัด

ศิลปะการถ่ายภาพแบบดั้งเดิม หมายถึง รูปแบบการถ่ายภาพที่เน้นการใช้ฟิล์มหรือเทคโนโลยีดิจิทัลยุคแรก ซึ่งให้ความสำคัญกับการควบคุมด้วยมือของช่างภาพ โดยเน้นความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวและทักษะฝีมือ รวมถึงให้ความสำคัญกับความเป็นจริงและความงามตามธรรมชาติของภาพ

เทคโนโลยีการถ่ายภาพในอนาคต หมายถึง เทคโนโลยีการถ่ายภาพที่ใช้เทคโนโลยีเกิดใหม่เป็นหลัก เช่น ปัญญาประดิษฐ์ ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และ คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) ซึ่งมีลักษณะเป็นระบบอัตโนมัติและชาญฉลาดในระดับสูง เทคโนโลยีนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในเชิงเทคนิคเท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งต่อแนวความคิดสร้างสรรค์และมาตรฐานความงามอีกด้วย

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี